

Manifest 'Waardige Zorg Nederland' blijft bij protest – innovatie is nuttiger

Begin deze maand bood een comité het manifest 'Waardige Zorg Nederland' aan de staatssecretaris van Volksgezondheid aan. Ook al klopt het manifest op grote lijnen: met een dergelijke actie wordt de strijd helaas niet gewonnen. Zorginstellingen zullen het heft in eigen hand moeten nemen. Dat betoogt Hugo van den Beld.

Het manifest 'Waardige Zorg Nederland' wil een discussie aanzwengelen over de vraag wat goede zorg mag kosten als reactie op jarenlange bezuinigingen en toename van wet- en regelgeving. Het manifest pleit voor afschaffing van de zorgkantoren, helderheid over de toekomst van de AWBZ en een forse afname van de bureaucratie. Ondertekenaars zijn cliënten, mantelzorgers, zorgbestuurders en wetenschappers.

Het manifest leest naar mijn mening als een klaagzang over de teloorgang van de ouderenzorg. 'Slopen van de sector', 'kaalslag' en 'verschaling in de zorg' zijn gebruikte kwalificaties. Een analyse over het ontstaan van de misstanden vormt het hart van het manifest, inclusief een opgeheven vinger naar de politiek. De politiek die van alles wil, geen keuzes maakt, bezuinigt en de sector opscheept met bureaucratie. Met daarbij een sector die helaas niet meer 'aan de bal' kwam en alleen vanwege te hoge bestuursalarissen boter op zijn hoofd heeft.

Ik vertel u: de komende twintig jaar worden de collectieve middelen per cliënt in de ouderenzorg alleen maar minder, vermogens van zorggebruikers verder afgeroomd, de eigen bijdragen hoger, evenals de druk op mantelzorgers en vrijwilligers. Dat noemt men de 'politieke realiteit', die de manifesteerdere niet willen accepteren. En daar gaat het manifest mis. Ook vanwege de verbitterde toon die eruit klinkt.

Naast een wetenschappelijke, bestuurlijke en zorginhoudelijke wereld, is er ook een politieke wereld. Een wereld die wij samen in stand houden. En die, inderdaad, de keuzes maakt die in het manifest zo zeer verafschuld worden. Maar ja: zo zit de wereld in elkaar. En als je dat niet accepteert, raak je verbitterd. Helaas is verbittering nooit een effectieve manier om verandering in gang te zetten. Dat lukt pas na volledige acceptatie van de feiten. Mijn advies is daarom: accepteer de situatie zoals die is en kom dan vanuit eigen kracht in actie.

Die actie kan meer omvatten dan een visueel onaantrekkelijk, veel te lang manifest rond een term uit de jaren '50 als 'waardige zorg'. Zorgorganisaties moeten zelf werken aan innovatie van hun organisatiecultuur en werkprocessen. Ze kunnen de grenzen van de geleverde zorg helder maken aan bewoners en medewerkers, ze kunnen 'private-pay'-modellen en kleinschaligheid invoeren. En veel meer uit samenwerking met woningcorporaties halen. Daarnaast kunnen zorginstellingen gezamen de kwaliteit van zorg objectief meetbaar maken, dan gaan de feiten spreken. En ze kunnen meer lef tonen: experimenteer eens met het gezamenlijk níet meewerken aan bureaucratische regels. Of versterk de invloed van cliëntvertegenwoordigers met een deel van de omzet. Op termijn gaan cliënten namelijk klagen en dat werkt veel effectiever. Als zorgaanbieders, zoals het manifest bepleit, een hernieuwde positie in het maatschappelijk middenveld willen kiezen: doe dat dan ook en laat die nieuwe positie nu al zien.

HUGO VAN DEN BELD, adviseur ouderenzorg bij Twynstra Gudde Adviseurs en Managers

De redactie behoudt zich het recht voor om naar eigen oordeel ingezonden reacties te plaatsen, te weigeren, in te korten of te redigeren.